

ŠVENČIONIŲ R. ADUTIŠKIO PAGRINDINĖS MOKYKLOS PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Švenčionių r. Adutiškio pagrindinės mokyklos tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – padėti mokyklos bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi visiems bendruomenės nariams.

2. Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą mokykloje.

3. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

3.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

3.2. kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

3.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

4. Visi mokyklos bendruomenės nariai (mokiniai, administracijos atstovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai) supažindinami su Tvarkos aprašu ir patvirtina tai savo parašu.

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. **patyčios** - tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.1.1. **žodinės patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.1.2. **fizinės patyčios**: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.1.3. **socialinės patyčios**: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.1.4. **elektroninės patyčios**: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.;

5.1.5. **patyčios kibernetinėje erdvėje** – patyčios iš kito asmens naudojantis informacinėmis technologijomis ir/ar) informacinės visuomenės informavimo priemonėmis, siekiant įbauginti tą asmenį, pakenkti jo reputacijai ar kitokiu būdu jį pažeminti, neatsižvelgiant į tai, ar patyčių informacija siunčiama asmeniškai, ar paskleidžiama neapibrėžtam gavėjų skaičiui;

5.2. **patyčias patiriantis vaikas** – mokinys, iš kurio yra tyčiojama;

5.3. **besityčiojantysis** – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

5.4. **patyčias patiriantis suaugęs** – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai);

5.5. **patyčių stebėtojas** – mokinys, matantis ar žinantis apie patyčias;

5.6. **patyčių prevencija** - veikla, skirta patyčių rizikai mažinti imantis mokyklos bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

5.7. **patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus);

5.8. **patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos mokykloje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas;

5.9. **prevencinė programa** – planingų ir sistemingų priemonių, padedančių stiprinti mokinio asmenybės ir aplinkos apsauginius veiksmus ir mažinti rizikos veiksnių įtaką, visuma.

II SKYRIUS PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

6. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos direktorius, Vaiko gerovės komisijos (toliau – VGK) nariai, klasių vadovai, o jos vykdyme dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai.

7. Mokyklos direktorius yra atsakingas už Tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio mokyklos patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą mokyklos bendruomenei ir vykdymą.

8. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja mokyklos VGK, kuri kiekvienais mokslo metais:

8.1. inicijuoja ir organizuoja anoniminę mokinių apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

8.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių vadovų dėl mokykloje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę (ne rečiau kaip kartą per pusmetį);

8.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

8.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;

8.5. teikia pasiūlymus mokyklos direktoriui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

8.6. teikia pasiūlymus mokyklos direktoriui dėl Tvarkos aprašo tobulinimo;

8.7. atlieka kitus mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

9. Klasių vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja VGK narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III SKYRIUS PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

10. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

10.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias - nutraukia bet kokius toki įtarimą keliančius veiksmus;

10.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi, mokyklos nuostatas ir elgesio taisykles;

10.3. jei mokiniui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis: tėvus (globėjus, rūpintojus), mokyklos darbuotojus ar institucijas (policija, greitoji pagalba);

10.4. informuoja klasės vadovą apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias;

10.5. atlieka kitus Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

11. Mokyklos administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo veiksmai įtarus ir/ar pastebėjus elektronines patyčias ar gavus apie jas pranešimą:

11.1. išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus ir nedelsiant imasi visų reikiamų priemonių elektroninėms patyčioms sustabdyti;

11.2. įvertina grėsmę mokiniui, jo sveikatai ir esant poreikiui kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis;

11.3. surenka informaciją apie besityčiojančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;

11.4. informuoja klasės vadovą apie elektronines patyčias ir pateikia įrodymus (išsaugotą informaciją);

11.5. atlieka kitus Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

12. Klasės vadovas, gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:

12.1. užpildo pranešimo apie patyčias formą (1 priedas), ją perduoda VGK pirmininkui;

12.2. užpildytą formą priėmęs asmuo formą registruoja Patyčių registracijos žurnale;

12.3. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose;

12.4. atlieka kitus Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

13. Klasės vadovas, nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesniai patyčių atvejui, kreipiasi į mokyklos VGK pirmininką ir perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį. Esant sudėtingesnei situacijai inicijuoja VGK posėdį.

14. VGK įvertinusi turimą informaciją:

14.1. numato veiksmų planą, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

14.2. informuoja mokyklos direktorių apie esamą situaciją;

14.3. atlieka kitus Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

15. Mokiniui pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turi informuoti mokyklos direktorių, kuris imasi Tvarkos apraše ar kituose dokumentuose numatytų veiksmų.

16. Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar techniniam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turi informuoti mokyklos direktorių, kuris imasi Tvarkos apraše ar kituose dokumentuose numatytų veiksmų.

17. Mokyklos direktorius, sužinojęs apie mokyklos darbuotojo patiriamas patyčias arba mokyklos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių, numatytų Tvarkos apraše.

18. Patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

19. Tais atvejais, kai mokykloje yra kitos priežastys dėl kurių negali būti teikiama švietimo pagalba ar netikslinga ją teikti mokykloje, klasės vadovas ir/ar administracijos vadovas, suderinęs su Švenčionių rajono švietimo pagalbos tarnybos direktoriumi, nukreipia mokinį ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) į Švenčionių rajono švietimo pagalbos tarnybos.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

21. Tvarkos aprašas skelbiamas mokyklos internetinėje svetainėje

**ŠVENČIONIŲ R. ADUTIŠKIO PAGRINDINĖS MOKYKLOS
PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA**

Pranešimo data

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Asmens, <u>patyrusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Asmens/-ų, <u>kuris tyčiojosi</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Asmens/-ų, <u>stebėjusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

Mokyklos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

Numatomi veiksmai po įvykio (klasės vadovo):

Numatomi veiksmai po įvykio su (VGK nutarimas):

Asmeniu/nimis patyrusiais patyčias:	
Asmeniu/nimis, kurie tyčiojosi:	

Stebėtojai:	
Patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais mokyklos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	